Congresspeech Fleur Gräper – van Koolwijk

U kunt hier de integrale congresspeech van partijvoorzitter Fleur Gräper – van Koolwijk bekijken. De speech is gehouden op 1 november 2014 in Den Bosch. Het gesproken woord geldt.

Op 30 april van dit jaar — Nederland had een vrije dag — kwamen 11 mensen bij elkaar in een zaaltje van Krasnapolsky om met gefronste wenkbrauwen van gedachten te wisselen over het kreupele bestaan van het politieke leven in ons land.

Dat waren ze. De veertig woorden waarmee Hans van Mierlo het allereerste congres van D66 opende. Die elf mensen. — Dat zijn er vijfentwintig duizend geworden. Die gefronste wenkbrauwen. — Werd beleid, dat ons land en onze wereld sterker heeft gemaakt. En dat eerste congres. — Daar zijn er met vandaag — negen-en-negentig bijgekomen. Democraten, dit is ons honderdste congres! En dank je wel, Jacob Kohnstamm, voor je mooie woorden

Democraten, Die 100 congressen, zijn niet onopgemerkt voorbij gegaan. We ontmoetten er – elkaar, partijgenoten, vrienden ver verspreid over het land We vierden er feestjes — zelfs onafhankelijk van een verkiezingsuitslag! We bespraken er de inhoud van 22 solide verkiezingsprogramma's.

Een mijlpaal in dit jaar — waarin we al zoveel mijlpalen vierden
• Honderd congressen en vijfentwintig duizend leden,
• 148 wethouders en 856 raadsleden in een kleine driehonderd gemeenten,
• En op 22 mei werden wij de grootste partij van Nederland in Europa.

De afgelopen verkiezingen hebben we voor de 7 keer op rij winst geboekt, laten we daar in maart 2015 bij de provinciale statenverkiezingen er weer één aan toevoegen! We kunnen trots zijn op die resultaten. En dan niet alleen op wat we hebben bereikt, maar ook op hoe we dat hebben behaald. Je kon geen treinstation uitlopen of daar stonden ze:
• de enthousiaste campaigners die in witte jassen flyers en folders uitdeelden.
• De hordes vrijwilligers die op zo veel plaatsen met 'In gesprek met…' prachtige ideeën ophaalden om de samenleving nóg beter te maken.

• En zo veel mensen die huis aan huis gingen om bewoners er van te overtuigen dat een keuze op D66 een verstandige keuze is.

De verkiezingswinst die hebben behaald, is niet alleen van politici, ze is van ons allemaal. Jullie lieten zien wat we kunnen bereiken als we samenwerken. Al die energie, al die passie voor wat D66 is en wat ze voor het land, voor Europa, de provincie en gemeenten kan betekenen werd uitstekend gecoördineerd door een uiterst competente en zeer kordate campagneleider: Kees Verhoeven. Ik ben heel blij dat Kees opnieuw bereid is het campagneleiderschap op zich te nemen bij de volgende, de Provinciale Statenverkiezingen. Ik dank je, Kees, voor je energie en leiderschap in de campagnes. En dank je omdat dat vaatje waar jij uit tapt nog lang niet leeg is!

Democraten, met Kees bedank ik ook al die andere vrijwilligers, die niet altijd even zichtbaar zijn, maar wel van onschatbare waarde.

- De leden die in de verschillende commissies zorgen dat onze interne verkiezingsprocessen goed verlopen.
- De leden die als trainer ervoor zorgen dat onze kandidaten altijd op en top voorbereid zijn.
- De coaches en informateurs die belangeloos hun tijd investeerden om de uitslagen ook te laten resulteren in college-deelnames. Van een aantal van hen nemen we met dit congres afscheid. Speciale aandacht vraag ik voor Jan Stringer die na de volle periode van 6 jaar afscheid neemt als voorzitter van de Financiële Commissie. Hij leverde een belangrijke bijdrage aan de verdere professionalisering van de partij en was een gewaardeerde sparringpartner voor de penningmeester en de directie. Hij was in zijn rol een stevig en integer financieel geweten van de partij.

Maar ook:

- Cor-Hilde van Beieren van Henegouwen, als lid van de besluitvormingscommissie
- En Wim van de Griendt, Wouter Jan Oosten en Pieter Rietman, als leden van het geschillencollege

Jullie inzet, tijd en energie op de achtergrond, straalde door naar de voorzijde van een stevige vereniging en een solide organisatie.

Eén naam kan in dit rijtje niet ongenoemd blijven. Marty Smits.
Zeven jaar lang betrokken en bevlogen bestuurslid. Verantwoordelijk voor onder meer het groene logo dat u vandaag de dag overal tegenkomt. De laatste jaren is hij beter bekend als de denker

van de partij. Menig uurtje heeft hij hier op het podium doorgebracht. En ook vanmiddag staat hij er weer. Gelukkig hoeven we vandaag géén afscheid te nemen. Als voorzitter van de Permanente Programma Commissie blijft hij meedenken over de koers van D66. Maar ik neem vandaag wél afscheid van mijn vicevoorzitter. Marty, dank voor je steun, je support, je luisterend oor. Ik hoop nog lang niet — van je af te zijn!

Want, democraten,

Zoals iedere D66'er weet, is het hebben van het beste verkiezingsprogramma niet het enige.

De mensen die het verwoorden en er voor opkomen, maken het verschil tussen de tweede keus en de eerste plaats

De afgelopen jaren zijn twee mannen er vooral verantwoordelijk voor geweest dat we dat kunnen

Rudi Nieuwenhoven en Joris Backer

Want zonder talenten- en opleidingscommissie

• Geen wethouders klassen

• Geen raadsleden trainingen

• Geen Driebergen-programma

Onder de leiding van Rudi werd het opleiden van onze mensen gemeengoed. Met een open blik, onbevooroordeeld en met een gezonde dosis – vaak wat onderkoelde – humor was hij het kloppende hart van de commissie. Betrokken, trouw, met oog voor diversiteit en kwaliteit, is hij – voor velen van ons – als de vader die met een kritisch oog, inspireert en aanmoedigt.

En het was Joris, die op de golven die opschudding had veroorzaakt, het label sociaalliberalisme kleur en inhoud gaf. Met de 5 richtingwijzers wees hij de partij in 2006 in een richting die bij vele D66ers een gevoel van herkenning gaf. Hij had de woorden gevonden voor het gevoel dat wij D66ers delen, maar waarvan we lang dachten dat we zoiets niet hoeven op te schrijven. Niets bleek minder waar. En daar bleef het niet bij. Met een open en prikkelende houding ging hij samen met leden op zoek naar het fundament onder de richtingwijzers en het sociaal liberale gedachtengoed. En hiermee heeft hij ons de handvaten gegeven om de dagelijks politiek vorm te geven.

Het is mij dan ook een eer en genoegen om namens het Landelijk Bestuur

Rudi Nieuwenhoven en Joris Backer een Glastra van Loon Penning te mogen overhandigen

als dank en eerbewijs voor alles wat jullie voor de vereniging hebben betekent.

Graag nodig ik jullie uit om naar voren te komen en de penningen in ontvangst te nemen.

Maar beste vrienden,

rondkijkend in deze zaal, dan mis ik ook een paar gezichten.

Het afgelopen jaar ontvielen ons te veel geliefde en gewaardeerde leden:

• Ineke Lambers-Hacquebard. Gewetensvol. Een staatssecretaris en kamerlid voor wie de inhoud altijd voorop stond.

• Stijn Verbeeck. Het meest vertrouwde gezicht in de afdeling Den Haag en met z'n scherpe vragen de schrik van menig kandidaat-raadslid.

• Pim de Kuijer en Rein Specken. Die in de gruwelijke aanslag op de vlucht MH-17 deze zomer, boven de Oekraine het leven lieten.

• Ernst Bakker. Een geniaal campagneleider, een enthousiast denker en tot het laatst een betrokken mens en bevlogen politicus.

En natuurlijk Els Borst

Ik ben geraakt door de aanwezigheid hier vandaag in ons midden van de Andra, Els en Sjaak. De dochter, kleindochter en schoonzoon van Els Borst. We herdenken straks jullie moeder, schoonmoeder en oma, en ik hoop dat jullie je in hetzelfde warme gezelschap voelen, dat wij bij jullie moeder mochten merken.

In haar naam starten wij vandaag een initiatief om vrouwen te ondersteunen en enthousiasmeren om mee te doen met en in D66. Met het —— Els Borst Netwerk willen we vrouwen inspireren en motiveren en talentvolle vrouwen binnen de partij ondersteunen in hun ambities.

Toen wij jou belden, Andra, met de vraag of we de naam van jouw moeder mochten gebruiken voor het netwerk dat wij voor ogen hadden, vroeg je je hardop af hoe zij hier zelf op zou hebben gereageerd. Ze zou waarschijnlijk een relativerende opmerking hebben gemaakt; 'Goh is dat dan echt nodig?'

Els Borst is voor vele vrouwen een inspiratie geweest. Ook voor mij. Een voorbeeld voor vrouwen met ambitie. Niet door mee te doen met de gangbare mores. Maar juist door haarzelf te blijven, werd ze – wie ze is geworden. Met het Els Borst Netwerk willen we die inspiratie levend houden.

Democraten, met de richtingwijzers in ons hand, staande op de schouders van onze voorgangers werken wij

stapje voor stapje aan een sociaal liberaal Nederland. Met een serie akkoorden wist onze Tweede Kamerfractie stapje voor stapje Nederland te hervormen. Niet om het hervormen zelf, maar omdat wij er in geloven dat

• wanneer door innovatie en technologische ontwikkelingen — banen sneller komen en gaan dan leerlingen een opleiding doorlopen

• wanneer door demografische ontwikkelingen — het dorp waarin je woont drastisch van samenstelling wijzigde

• wanneer door debat en discussie — maatschappelijke opvattingen in de samenleving veranderende.

het de taak van de overheid is om mee te veranderen.

Dat mee willen veranderen is ingegeven vanuit de waarden die altijd al aan het beleid van D66 te grondslag hebben gelegen.

De initiatief nemers van 1966

Die – net als zoveel anderen –

bezorgd waren

Over de politieke situatie en tanende invloed van kiezers

En het gezeur en geharrewar

Die burgers van toen wilden— net als de wij nu

Invloed hebben op hun eigen leefomgeving

Toen stonden de grote instituten daarvoor in de weg

Dat beheerste onze agenda

Die democratisering van toen

ging over toegang van de burger tot beleid. Van medezeggenschap

— tot gekozen burgemeester

De omstandigheden zijn dan misschien wel veranderd, maar de kern van ons gedachtengoed heeft nog niets aan kracht en urgentie ingeboet. Nog steeds gaat het over het zelf invulling kunnen geven aan je eigen leefomgeving. Immers democratie is iets van elke dag. Niet alleen iets wat je doet tijdens verkiezingen.

Door de ontzuiling van de laatste decennia en de opkomende decentralisaties leunt het besturen van de stad zich steeds meer op wijkcomités, buurtcoöperaties en verenigingen

Het wordt door ons handelen — onze democratie — steeds makkelijker om zelf dingen te doen.

De medezeggenschap die we in de jaren 60 moesten afdwingen

Is vervangen door het recht om de samenleving om je heen samen met de buurt zelf in te richten

De nieuwe overheid — is er vooral om ervoor te zorgen dat dit recht wordt bewaakt

En zo gelijke kansen geeft aan iedereen

— voor de mensen van nu én de generaties van de toekomst —

zodat letterlijk iedereen zijn leven — werk, onderwijs en de buurt — zo kan inrichten als hij of zij zelf nodig heeft.

Dat, Democraten,

— gelijke kansen, zelfbeschikking en rechtvaardigheid —

Dat zijn onze echte kroonjuwelen

Die zullen nooit in kelder liggen

Nooit bij gelegenheid worden opgepoetst

Maar altijd — prijken op ons borst

Maar met al die nieuwe verworvenheden voor het individu, al die nieuwe succes van D66.

Zijn wij dan klaar?

Zeker niet.

Is het land dan af?

Was het maar zo'n feest.

Zoals het hoort in de politiek — en eigenlijk altijd in het leven —

staan na elk succes weer nieuwe uitdagingen klaar.

Elke geslechte bergtop — geeft je weer uitzicht op nieuwe.

Ons optimisme betekent niet dat we geloven dat we klaar zijn, maar dat we geloven dat we het samen beter kunnen maken.

Toch, moeten we — zeker wij — er voor waken dat de veranderingen in de wereld niet aan anderen voorbij gaat. Want:

• Wat — als dat veranderen je minder makkelijk afgaat?

• Wat — als het hokje waar je inzat je veiligheid en vertrouwen gaf?

• Wat — als je de toekomst diffuus of zelfs onzichtbaar voor je is?

Dan kunnen al die veranderingen beangstigend overkomen — en je onzeker maken

Met het aanpassen aan de veranderingen zijn de zuilen omgevallen, maar zijn er nieuwe barrières ontstaan. Niet verticaal, waar er binnen de zuil nog contact was tussen verschillende lagen van de samenleving. Maar horizontaal, die onze maatschappij als met boekenplanken dreigt te scheiden.

• tussen hoog en laag opgeleiden

• tussen vermogenden en niet-vermogenden

• tussen mensen die mee doen en mensen die niet mee kúnnen doen.

De groepen waar in de politieke arena over wordt gesproken in plaats van ermee.

Voor hen worden de nieuwe barrières om mee te doen, steeds hoger.

Barrières die niet alleen sociaal-economisch van aard zijn, maar in toenemende mate ook zichtbaar zijn waar het gaat om waar men woont, hoe gezond men is en ja, ook de mate waarin iemand betrokken is bij de politiek.

Als mensen niet meekunnen komen in de veranderingen die onvermijdelijk zijn
Dan is het antwoord niet zoals de VVD het zegt: het ligt aan hen
Dan is het antwoord niet, zoals de PvdA het denkt: wij weten wat goed voor ze is
Dan is het antwoord: dat we snappen dat onze trein niet op hun tempo rijdt en openstaan voor hun zorgen en verhalen — en er samen met hen wat aan doen
Dan is het antwoord dat wij de verantwoordelijkheid nemen om gezamenlijk aan een oplossing te werken en dat wij de mogelijkheden creëren waardoor iedereen kan blijven aanhaken. Dat wij de toegang voor hen bieden om mee te doen en niet ongeïnteresseerd of paternalistisch de andere kant op kijken.

Wij zullen het initiatief moeten nemen om de rijdende trein ook voor hen benaderbaar te maken.
• Het betekent dat we met meer ruimte en meer vrijheid voor starters en ondernemers zorgen dat nieuwe kansen kunnen ontstaan waar oud werk verdwijnt
• Het betekent dat we met onderwijs niet alleen investeren in een slimmere en groenere economie, maar ook in kansen voor de aankomende generaties
• Dat betekent dat we met het verlagen van de belasting op arbeid, de kans op werk vergroten
Vooral wij, democraten.
Vooral wij horen ervoor te waken dat we in de vaart van de veranderende samenleving mensen, groepen mensen, niet achter ons laten.

Als — gelijke kansen, zelfbeschikking en rechtvaardigheid — onze waarden, onze kroonjuwelen zijn. Dan, Democraten,
Dan zullen we de nieuwe barrières van maatschappelijke tweedeling tot ver in hun fundament af moeten breken!
Dan, zijn dat de uitdagingen van vandaag waar wij voor staan. Waar wij ons voor moeten in gaan zettenWaar wij — in gemeenten, provincies, in de Tweede Kamer, in oudervereniginge, buurtcomités, wijkwerkgroepen en overal en op elke plek waar we vanuit onze idealen meewerken aan een eerlijke samenleving
Omdat wij geloven dat een land nooit van slechts één deel van de samenleving kan zijn. Dit land, deze economie en deze maatschappij is van ons allemaal — en we zullen haar samen besturen.
Dat democraten
Dat is D66

Democraten,

Zelfs voor de buitenwereld, staan D66’ers bekend als rationele mensen. Niet gauw bevangen door emotie weten we dat bij elk feestje ook een traan kan worden weggepikt. Vandaag vieren we ons honderdste congres zonder één lid wat zo lang in ons midden was. Zo veel voor ons als partij en voor zo velen van ons persoonlijk heeft betekent. Vandaag blijft één stoel leeg. Een gestolde verschijning van een voelbare leegte die we diep van binnen in ons dragen. We missen haar verstandige woorden. We missen haar zachte glimlach. We missen haar inspiratie. We missen Els Borst. Ik vraag u allen voor Els een minuut stilte in acht te nemen. De minuut zal worden afgesloten met een filmportret.